Diari de la neu, 06/08/20

Història cronològica de Portè i Puymorens

Els primers esquiadors al coll del Pimorent se situen a l'any 1930. El primer remuntador hi arribaria l'any 1936.

Postal del coll de Puymoren amb esquiadors foquejant i el mític Hotel du Col *Autor/a: Labouche Freres – Elfe*

Un fet força comú a totes les valls del Pirineu, entenem les que tenen neu de forma regular a les seves capçaleres al llarg de l'hivern, és que gairebé a totes s'hi va començar a veure esquiadors a la primera meitat de la dècada dels anys trenta del segle passat. Altra cosa és quan i on es van posar en marxa els primers remuntadors en aquelles valls. Si se n'hi van posar algun dia, és clar. Les estacions de Font Romeu i Portè, al Pirineu català, i Superbagneres i Gourette, al Pirineu occità, són motiu freqüent de debat sobre quina d'elles va ser la primera a rebre esquiadors, per una banda, i a tenir els primers remuntadors, per l'altra. Un cas curiós és precisament el de Portè, que situa els primers esquiadors al coll del Pimorent (Puymorens) a l'any 1930, però els remuntadors no hi arribarien fins uns anys més tard. Us expliquem la història de l'esquí al port del Pimorent i al poble peu de port, Portè.

Cartell de promoció de l'estació de Portè (Foto. Portè i Puymorens).

Entre els anys 1930 i 1935 apareixen els primers esquiadors al Coll del Pimorent (Puymorens). Eren els treballadors de la mina de ferro que hi havia al vessant nord del que actualment es coneix com a pic de La Mina.

També hi havia els primers esquiadors "turistes" que s'enfilaven fins al port del Pimorent i proximitats amb pells de foca. Ho feien des de les estacions de tren de Porté o des de l'Ospitalet. Amb sort aconseguien fer una o dues baixades al dia.

L'any 1936 Michel Brothers instal.la un teleesquí al vessant nord del Coll de Puymorens, a tocar de la carretera. Després d'una o dues temporades en funcionament, la instal·lació queda destruïda pel foc. Aquest giny mecànic ja no es tornaria a posar en servei. Un any més tard s'inaugura el famós Hotel du Col, a tocar de la carretera.

Tampoc no es va desenvolupar un segon projecte previst, d'un nou remuntador ben a prop del què havia estat incendiat. Malgrat la bona afluència d'esquiadors i l'obertura d'establiments hotelers, tan al fons de la vall del Querol com a la vall de l'Arieja, per una banda, i l'arribada de personalitats famoses al lloc, per l'altra, la zona no acaba de prosperar com a estació d'esquí.

En paral·lel, el Club Esquí de Tarascó, de la vall veïna de l'Arieja, proposa instal·lar un teleesquí més avall del coll, a la zona de la Vinyola. Malauradament un informe redactat l'any 1937 va descartar donar suport a aquesta iniciativa perquè just aquell hivern no hi havia neu a la zona que havia d'acollir el giny mecànic.

Les instal·lacions del vessant nord

Entre el coll de Puymorens i el pic de la Mina, ja sigui pel vessant nord o el sud, la muntanya ofereix uns pendents més aviats suaus que són ideals per als esports de lliscament. Aquesta orografia agraciada per a la pràctica de l'esquí és el que va propiciar que les primeres instal·lacions s'ubiquessin al vessant nord, sobretot a l'entorn de l'actual carretera que mena cap al Pas de la Casa i la vall de l'Arieja.

Algunes fonts afirmen que va ser l'Ajuntament de Portè qui va promoure la construcció d'un teleesquí de l'empresa suïssa Müller en aquesta zona, les restes del qual encara són visibles, al vessant nord (vessant de l'Arieja) del coll. Però aquestes fonts no precisen en quin moment es va promoure aquesta instal·lació.

Els anys 50

Caldrà esperar fins a l'any 1954 perquè, per iniciativa municipal de l'Ajuntament de Portè, s'instal·lin dos nous teleesquís, situats entre zona alta del port del Pimorent i l'actual base Vinyola. Es tracta dels teleesquís del Planell i del Coll.

Un any més tard, el 1955, s'instal·la el teleesquí del Soldat a tocar del poble de Porté, on actualment encara hi és després d'haver estat restaurat l'any 2014.

Dos anys més tard arriba la primera competència per a Portè; a la veïna Pas de la Casa, el desembre de 1957, s'inaugura un primer teleesquí. Però l'arribada d'una competència relativament a prop de l'estació de Portè no suposa cap problema, sinó que més aviat crea un efecte positiu. L'esquí guanya popularitat i tot plegat genera un efecte crida. I amb tres teleesquís (Planell, Coll i Soldat), Porté comença a adquirir una reputació merescuda: ofereix pistes amples, bons paisatges i neu abundant. I millors accessos que no pas el Pas de la Casa.

Carretera del port del Pimorent i Hotel du Col després d'una imatge espectacular. Es desconeix any de captura de la foto.

Els anys 60

Durant la temporada 1965-66 es posa en marxa el teleesquí de la Vignola i la seva ubicació coincideix amb la que havia proposat fer el Club d'Esquí Tarasconnais uns anys abans. La instal·lació d'aquest teleesquí va resultar un repte tècnic i innovador important, ja que es tractava del primer teleesquí en angle del Pirineu.

En aquell temps, paral·lelament, l'ajuntament de Portè, sota el mandat del senyor Boyer, passa la gestió de l'estació a la Régie municipale des Sports et loisirs, que es responsabilitza íntegrament del complex.

L'any 1967 arriben inversions importants. S'instal·la el telecadira de dues places de l'Estanyol i el teleesquí de Font-Freda. També es construeixen dues pistes molt emblemàtiques per l'estació: Les Sapins i La Coulée, que a la vegada són senyal d'identitat i d'identificació de l'estació, amb especial reclam visual per als qui circulen pel coll de Puymorens.

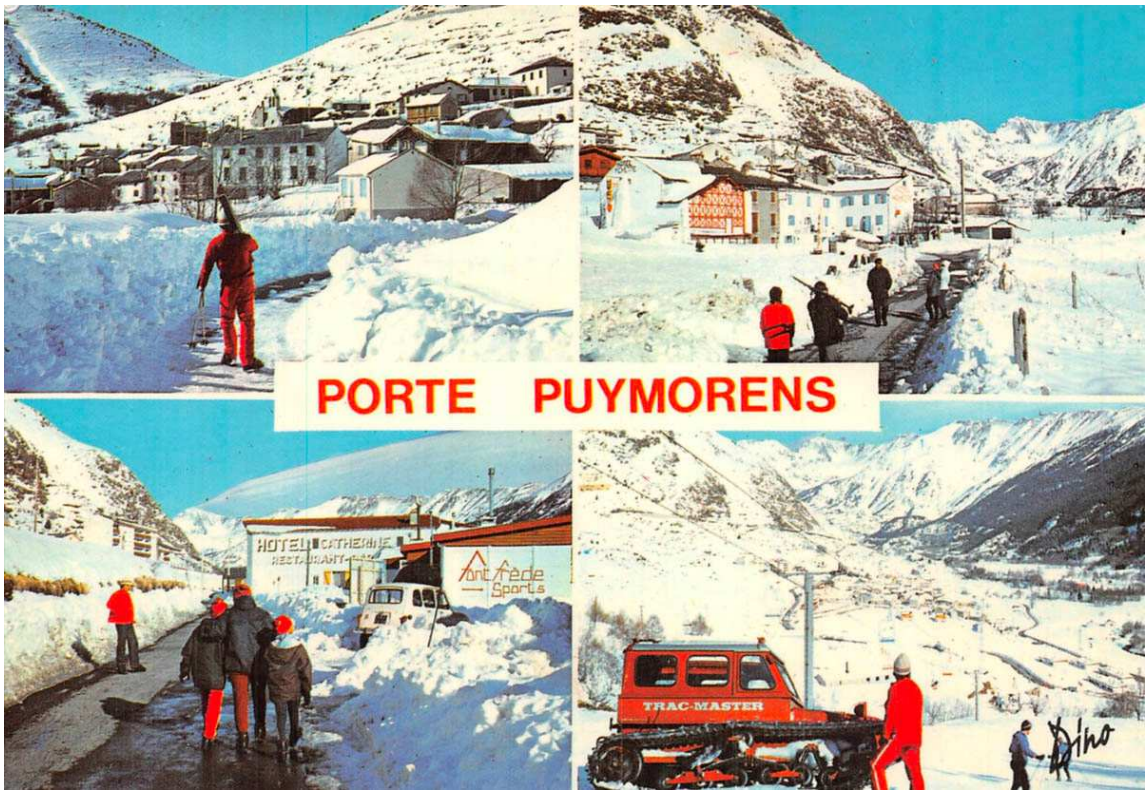

Retorn del telecadira de l'Estanyol en una imatge de 1969 (Autor: desconegut).

Els setanta i vuitanta

Els dos remuntadors i les noves pistes suposen un salt definitiu per a l'estació, que encara es reforçaria més amb la instal·lació del telecadira de la Mina l'any 1971.

L'any 1973 s'instal·len dos nous telecadires: el de la Vinyola, més o menys en paral·lel al teleesquí del mateix nom, i el Planell, que substitueix el vell teleesquí del mateix nom.

L'any 1979 el teleesquí de Font Freda es desdobla.

L'any 1983 es construeix un nou accés a l'estació per la Vinyola. Va ser un encert, ja que ràpidament fa créixer l'afluència d'esquiadors i els ingressos de l'estació van a més.

Va ser l'any 1987 quan es fan les primeres proves amb canons per a la producció de neu i un any més tard ja s'instal·la el primer sistema de neu produïda.

La Vinyola guanya pes gràcies a la construcció del centre de recepció, inaugurat a la temporada 1990-1991.

La incertesa dels anys 2000

L'any 2001 s'instal·la el tele corda de la Vignola però també se'n tanquen alguns altres. En deu anys deixen de ser útils el teleesquí llarg de Font Freda, el Soldat TK, el Baby Font Freda i el telesquí del Coll. Aquest darrer connectava la zona de la Vinyola amb la cota alta del port del Pimorent.

La gestió del centre es fa difícil davant el creixement de l'endeutament, amb uns clients que perden l'interès en una estació que ja no és tant atractiva en comparació a les inversions importants que van rebent altres estacions del Pirineu.

Tot i la situació econòmica difícil, Porté reviscola. A la temporada 2005-06, a la veïna Pas de la Casa Grau Roig, aleshores ja formant part del domini Grandvalira, es posava en marxa el primer telecadira de la futura estació d'esquí Domaine Porte des Neiges, dins el terme municipal de Porta. L'anunci genera un cert interès per la compra d'habitatges o finques urbanes als pobles de Portè i Porta.

La vall que separa el Pas de la Casa del domini esquiable de Porté Puymorens pertany al terme municipal del poble de Porta. Un desembragable de 6 places que portava per nom Telecadira L'Estany i que era el primer de tres remuntadors del que havia de permetre una unió futura per pistes amb Portè-Puymorens.

L'any 2009, l'entitat que gestiona l'estació de Porté-Puymorens es declara en fallida. Els alcaldes de la vall del Querol, amb el suport de la Communauté de Communes Pyrénées-cerdagne, es mobilitzen per evitar el tancament d'aquest motor econòmic i neix una nova empresa: EPIC (Establiment Públic Industrial i Comercial). Aquesta decisió permet millorar el sistema de gestió.

A més, un any més tarda arriben notícies des de la veïna Grandvalira que no ajuden a la projecció futura de Portè i Puymorens. L'any 2010 es retirava el telecadira de l'Estany. Finalitzava, doncs, el projecte d'expansió de Grandvalira fins a Portè-Puymorens. La connexió entre Pas de la Casa fins a Porté per la vall del Baladrà i Pedrons quedava aturada a causa d'un conflicte amb l'Ajuntament de Porta.

Fita històrica per Portè i Puymorens: els dies 1 i 2 de juny de 2013 aconsegueix obrir l'estació (veure crònica).

En els anys següents, alguns remuntadors són recuperats de nou i posats en

servei. La inversió més important arriba l'any 2014. El desembre d'aquell any s'inauguren el Nou telecadira de l'Estanyol de 4 places, el Teleesquí del Soldat, el Mirador voladís a Font freda, Nou espai lúdic a l'Estanyol, Mirador panoràmic a la Mine i una nova pista verda.

Un any després de la instal·lació del telecadira L'estanyol, el director de l'estació de Portè Puymorens, Eric Charre, parla d'un possible projecte d'ampliació del domini esquiable pel vessant nord del coll de Puymorens. Ho fa en una entrevista al diaridelaneu.cat.

L'any 2016 és Joan Viladomat qui anuncia l'interès en recuperar el projecte d'unió entre Portè i el Pas de la casa.
A la història de Portè, doncs, sembla que encara li queden algunes pàgines per escriure en el futur. O només seran informacions purament especulatives? El temps ho dirà.

Fonts, documentació i bibliografia.

Per a la redacció d'aquesta cronologia s'han fet servir aquestes fonts www.remontees-mecaniques.net, estació d'esquí de Porté Puymorens, arxiu diaridelaneu i particulars.